

Sygn. akt III Ca 117/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Katarzyna Banko

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2023 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa 2 (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 15 grudnia 2021 r., sygn. akt I C 1114/20

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 450,00 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Katarzyna Banko

Sygn. akt III Ca 117/22

UZASADNIENIE

Powódka 2 (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. domagała się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. (obecnie noszącego nazwę (...) S.A.) kwoty 2532,86 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 lipca 2020r. tytułem kosztów wynajmu pojazdów zastępczych. Nadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów korespondencji zgodnie z dołączonym do pozwu spisem kosztów z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Uzasadniając roszczenie powódka wskazała, że 1 lipca 2020r. doszło do zawarcia umowy przelewu wierzytelności dotyczącej szkody nr (...)01 likwidowanej u pozwanego pomiędzy Z. P. a powódką. W dniu 8 czerwca 2020r. miało miejsce zdarzenie, które spowodowało szkodę w pojeździe marki A. R. 147 o numerze rejestracyjnym (...). Powódka wynajęła poszkodowanemu samochód (wpierw marki O. (...), następnie marki N. (...)) za kwotę 200 zł brutto dziennie, a okres najmu wyniósł 22 dni. W związku z powyższym wystawiono za najem fakturę na kwotę 4400 zł. Zawarcie umowy najmu nastąpiło w dniu zdarzenia powodującego powstanie szkody oraz w dniu 16 czerwca 2020r. Pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego przyznał odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdów zastępczych w kwocie 1867,14 zł, przyjmując dzienną stawkę na poziomie 69 zł netto. Powódka podała, że pozwany w jej ocenie niezasadnie zaniżył dzienną stawkę. Cena oferowana przez powódkę odpowiada cenom rynkowym za tego typu usługi. Dochodzona pozwem kwota stanowi różnicę pomiędzy należnym jej zdaniem odszkodowaniem a dotychczas wypłaconym.

W dniu 25 sierpnia 2020r. Referendarz Sądowy rozpoznając przedmiotową sprawę pod sygn. akt II Nc 2185/20 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

W ustawowym terminie pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, żądając oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kwoty 17 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa. Wskazał, że neguje roszczenie zgłaszane przez powódkę co do wysokości. Zakwestionował stawkę dobową najmu pojazdu wskazaną pozwem, zarzucił poszkodowanemu naruszanie obowiązku minimalizowania szkody. Podał, że również zaoferował poszkodowanemu pojazd zastępczy. Pozwany zaznaczył, że kwestią sporną w niniejszej sprawie pozostaje wysokość dobowej stawki najmu pojazdu zastępczego.

Sąd Rejonowy w Gliwicach, wyrokiem z dnia 15 grudnia 2021r., sygn. akt I C 1114/20 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2. 532,86 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 lipca 2020r. oraz orzekł o kosztach procesu zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.782,07 zł, w tym kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 8 czerwca 2020r. samochód marki A. R. 147 o numerze rejestracyjnym (...), stanowiący własność Z. P., uczestniczył w wypadku spowodowanym z winy sprawcy posiadającego ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych wykupione w (...) S.A. w W.. W tym samym dniu pomiędzy 2 (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. a Z. P. została zawarta umowa najmu pojazdu zastępczego, na mocy której powódka wynajęła poszkodowanemu pojazd marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...). W dniu 16 czerwca 2020r. zawarto kolejną umowę najmu samochodu zastępczego, na mocy której powódka wynajęła poszkodowanemu pojazd marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...), który odpowiadał klasie uszkodzonego samochodu. Stawka dobową za najem wynosiła 200 zł brutto. Wynajętych samochodów Z. P. używał w celach prywatnych, dojazdu do pracy w D., wyjazdu z rodziną na wczasy nad morze. Nie posiadał innego pojazdu. Samochód uszkodzony nie nadawał się do eksploatacji. Szkada została zgłoszona pozwanemu przez powódkę w dniu 10 czerwca 2020r. i zarejestrowana pod numerem (...)01. W korespondencji mailowej z 12 czerwca 2020r. pozwany poinformował, że gotów jest zorganizować nieodpłatny wynajem auta. Pojazd zostanie dostarczony następnego dnia po zgłoszeniu. Powódka zwróciła się do pozwanego o przesłanie w formie elektronicznej projektu umowy oraz szczegółowych warunków najmu proponowanego poszkodowanemu pojazdowi zastępczemu. W odpowiedzi pozwany poinformował, że wynajem zorganizowany przez niego jest dla klienta całkowicie bezkosztowy. Zastrzegł, że korzystanie przez poszkodowanego z pojazdu spoza sieci jego wypożyczalni wiąże się z ryzykiem weryfikacji stawki oraz długości okresu najmu, w związku z obowiązkiem minimalizacji rozmiaru szkody. Najem pojazdu zastępczego marki O. (...) trwał od 8 czerwca 2020r. do 15 czerwca 2020r. (8 dni), zaś pojazdu zastępczego marki N. (...) od 16 czerwca 2020r. do 29 czerwca 2020r. (14 dni). 1 lipca 2020r. powódka wystawiła na rzecz Z. P. fakturę VAT nr (...) opiewającą na kwotę 5.490,50 zł, w tym kwotę 1.600 zł tytułem najmu pojazdu zastępczego O. (...), kwotę 2.800 zł tytułem wynajmu pojazdu N. (...), kwotę 480,50 zł tytułem holowania pojazdu po kolizji oraz kwotę 660 zł tytułem parkowania pojazdu w dniach od 8 do 29 czerwca 2020r. 1 lipca 2020r. poszkodowany i powódka zawarli umowę cesji wierzytelności z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 4400 zł, kosztów holowania uszkodzonego pojazdu w kwocie 430,50 zł oraz kosztów parkowania uszkodzonego pojazdu w kwocie 660 zł. Powódka 1 lipca 2020 r. zawiadomiła pozwaną o nabyciu wierzytelności i zwróciła się o ich wypłatę. Decyzją z 9 lipca 2020r. pozwany przyznał odszkodowanie w łącznej wysokości 2.957,64 zł, w tym 1.867,14 zł tytułem odszkodowania za najem pojazdu zastępczego, kwotę 660 zł tytułem kosztów parkingu oraz kwotę 430,50 zł tytułem kosztów holowania. Pozwana uznała za zasadny okres najmu 22 dni, obniżając dobową stawkę wynajmu do 69 zł netto. Ceny najmu pojazdów klasy C, jak uszkodzony pojazd A. R., zawierają się pomiędzy 96 zł a 266 zł brutto. Zastosowana przez powoda stawka 200 zł brutto mieści się w zakresie ofert najmu innych firm zajmujących się profesjonalnym wynajmem pojazdów. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości. Jako podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego Sąd pierwszej instancji wskazał

przepisy art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz. U. Nr 113, poz. 660 ze zm.) oraz art. 822 § 1 k.c. Wskazał Sąd pierwszej instancji, że pozwany kwestionował jedynie wysokość dobowej stawki najmu, zatem przyjmując należało, że ubezpieczyciel uznał stanowisko strony powodowej w zakresie zasadności okresu najmu określonego przez powódkę na 22 dni. 2 (...) Sp. z o.o. w T. nabyła prawo do dochodzenia odszkodowania na podstawie przepisu art. 509 § 1 k.c. Między powódką a poszkodowanym Z. P., będącym właścicielem pojazdu uszkodzonego w kolizji, została zawarta umowa cesji. Dotychczasowy wierzyciel (cedent) przeniósł wierzycelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej (cesjonariusza). Umowa przelewu wierzycelności została zawarta skutecznie. Wskazał Sąd pierwszej instancji, że zgodnie z treścią art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (§ 1), a w tych granicach naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2). Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej (art. 363 § 1 k.c.). Przy tym świadczenie ubezpieczyciela ma umożliwić poszkodowanemu usunięcie szkody jaka powstała w jego majątku na skutek zdarzenia szkodzącego. Odszkodowanie powinno ściśle odpowiadać wartości szkody. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje także wydatki na najem pojazdu zastępczego i wskazał na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.11.2002r., V CKN 1397/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.11.2004r., II CK 494/03; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.09.2004r., IV CK 672/03, niepubl.). Nadto wskazał, że w uchwale z 17 listopada 2011r. (III CZP 5/11, publ. w OSNC 2012/3/28, Biul. SN 2011/11/5) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że szkodę stanowią również konieczne wydatki związane ze zdarzeniem szkodzącym. Stratą w rozumieniu przepisu art. 361 § 2 k.c. są objęte te wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu) negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. Negatywnym następstwem majątkowym jest w takiej sytuacji utrata możliwości korzystania z rzeczy, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. W takiej sytuacji poszkodowanemu przysługuje roszczenie o zwrot wydatków na najem pojazdu zastępczego. Utrata bowiem możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia stanowi szkodę majątkową. Niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego jest normalnym następstwem szkody w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Samo tylko zaciągnięcie przez poszkodowanego zobowiązania do zapłaty czynszu najmu pojazdu zastępczego stanowi szkodę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., pozostającą w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym (por. uchwałę SN z dnia 13 marca 2020r., III CZP 63/19, LEX nr 2830567). Wskazał też Sąd pierwszej instancji, że wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017r., III CZP 20/17, OSNC 2018/6/56). W ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem), może on zasięgnąć informacji co do tego, czy ubezpieczyciel ma możliwość zaproponowania pojazdu zastępczego równorzędnego uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to jednak nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu. Nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, czy jest przez poszkodowanego akceptowana. Powódka wskazywała, że w celu poznania szczegółowych warunków umowy najmu i zasad korzystania z pojazdu zastępczego zwracała się do pozwanego (jako pełnomocnik poszkodowanego) o przedstawienie takich informacji. Ubezpieczyciel nie przekazał jednak szczegółów umowy wskazując jedynie, że wynajem zorganizowany przez nią jest dla klienta całkowicie bezkosztowy. Ubezpieczyciel nie jest podmiotem trudniącym się najmem pojazdów, a jedynie z takimi podmiotami może współpracować i zgłaszać poszkodowanym propozycje zawarcia z nimi umowy. Propozycja złożona poszkodowanemu winna określać konkretne warunki najmu pozwalające na podjęcie decyzji o skorzystaniu z niej. W tym zakresie nie jest wystarczające powołanie się na samą wysokość stawki, która może być zależna od innych czynników (takich jak okres najmu, kaucja, limit kilometrów). Stwierdził Sąd pierwszej instancji, że nie sposób również uznać, by działania powódki miały na celu zwiększenie rozmiaru szkody. Ubezpieczyciel nie ma monopolu na wynajem poszkodowanym pojazdów zastępczych w przypadku zaistnienia szkody. Poszkodowany może dowolnie wybrać spośród ofert podmiot, który oferuje najdogodniejsze dla niego warunki. Jeśli stawka ta mieści się w granicach

stawek zwykle oferowanych na rynku, poszkodowanemu należy się odszkodowanie wyliczone w oparciu o tę stawkę. Z zebranego przez Sąd pierwszej instancji materiału dowodowego wynikało, że przyjęta przez powódkę stawka 200 zł brutto za dzień mieści się w zakresie stawek stosowanych przez inne podmioty zajmujące się wynajmem pojazdów klasy tej, co uszkodzony. Fakt ów wykazała opinia biegłego sądowego M. B., która nie była kwestionowana przez strony sporu, jak też dołączone w poczet dowodów oferty najmu innych podmiotów. Z tych względów Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę żadaną pozwem jako w pełni zasadną. Stanowi ona różnicę pomiędzy odszkodowaniem z tytułu najmu pojazdu zastępczego należnym (4400 zł), a dotychczas wypłaconym (1867,14 zł). O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.p.c. związku z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zasądając je od 10 lipca 2020r., tj. następnego dnia po wydaniu przez ubezpieczyciela decyzji w przedmiocie wysokości przyznanego odszkodowania. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi w całości pozwanego jako stronę przegrywającą sprawę. Wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie wynosiła 2533 zł. Od takiej kwoty Sąd ustalił wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powódki na 900 zł (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Ponadto na koszty poniesione przez powódkę złożyła się opłata od pozwu w wysokości 200 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, wykorzystana zaliczka na poczet sporządzenia opinii przez biegłego w kwocie 659,17 zł oraz koszty korespondencji w związku z nadaniem pozwu w wysokości 5,90 zł. Sąd nie znalazł podstaw do przyznania pełnomocnikowi powódki kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wyższej aniżeli stawka wynikająca z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości wyżej wskazanego. W sprawie żadna ze wskazanych przesłanek podwyższających trudność sprawy nie wystąpiła, a skala aktywności pełnomocnika powódki pozostawała na normalnym poziomie.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 15 grudnia 2021r. wniósł pozwany zaskarżając powyższy w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci:

- Art. 66 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że propozycji pozwanego dotyczącej możliwości bezpłatnej organizacji pojazdu zastępczego za pośrednictwem wypożyczalni współpracującej z pozwanym nie można uznać za ofertę w świetle art. 66 k.c., z uwagi na brak szczegółów co do warunków, na jakich poszkodowany miałby korzystać z pojazdu zastępczego od ubezpieczyciela podczas, gdy informacja przekazana przez pozwanego zawierała istotne postanowienia umowy, tj. informację o możliwości skorzystania z bezpłatnego najmu pojazdu zastępczego, z prośbą o kontakt w razie zajścia takiej potrzeby oraz iż najem przysługuje na czas likwidacji szkody, z podaniem stawek za najem pojazdu do wysokości których ubezpieczyciel zrefunduje koszty najmu, informacją, iż wynajmowane pojazdy są dostępne we wszystkich klasach, auto zostanie podstawione w wyznaczone miejsce, a poszkodowany nie poniesie dodatkowych kosztów tej usługi, a zatem w świetle art. 66 k.c. można ją zdefiniować jako oświadczenie woli wyrażające stanowczą wolę zawarcia umowy i określającą co najmniej istotne postanowienia tej umowy, a zatem zawierającą minimalną treść, wyrażającą rzeczywistą wolę oferenta.

- Art. 354 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że okoliczności niniejszej sprawy uzasadniały zwolnienie poszkodowanego z obowiązku współdziałania z ubezpieczycielem podczas, gdy poszkodowany jest zobowiązany do współdziałania w zakresie przekazywanych mu przez ubezpieczyciela komunikatów dotyczących możliwości ograniczenia skutków i wysokości szkody, a okoliczności niniejszej sprawy nie uzasadniały rezygnacji z kontaktu z pozwanym w sprawie jego oferty organizacji pojazdu zastępczego i kontynuowania najmu pojazdu zastępczego od powoda na podstawie odpowiedzi pozwanego na e-mailowe zapytanie powoda dotyczące warunków najmu pojazdu zastępczego i uznanie jej za niewystarczającą.

- Art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 16 i 17 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnym

poprzez błędną wykładnię i uznanie, że poszkodowany nie przyczynił się do zwiększenia rozmiaru szkody poprzez brak zainteresowania informacją przekazaną przez pozwanego o możliwości bezpłatnej organizacji pojazdu zastępczego tożsamej klasy, co pojazd uszkodzony oraz poinformował, że w przypadku organizacji pojazdu zastępczego we własnym zakresie pozwany zrefunduje koszty najmu do wysokości stawki 69 zł netto, a poszkodowany zlekceważył przekazany mu komunikat. Nadto wskazano sposób kontaktu z pozwanym w sprawie organizacji pojazdu zastępczego, wyłącznie poprzez infolinię pozwanego.

2. Błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na ustaleniu przez Sąd, że pozwany nie udostępnił poszkodowanemu danych pozwalających na kontakt ze współpracującymi w zakresie najmu podmiotami, podczas gdy w korespondencji mailowej z dnia 28 maja 2019r. pozwany wprost wskazał zamiar telefoniczny na infolinię dedykowaną do organizacji pojazdów zastępczych.

3. Naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci:

- Art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów w szczególności dowodu z korespondencji mailowej z dnia 10 czerwca 2020r. oraz 12 czerwca 2020r. i wyprowadzenie z zebranego materiału dowodowego wniosków logicznie nieprawidłowych, że propozycja najmu pozwanego wraz ze wskazaniem akceptowanych przez ubezpieczyciela stawek, podstawowych warunków najmu i procedury refundacji kosztów najmu nie spełnia przesłanek wystosowania propozycji czy oferty najmu, a nadto została przekazana zbyt późno, w związku z czym poszkodowany w sposób uzasadniony kontynuował najem u powoda podczas gdy poszkodowany po dniu przekazania w/w informacji mógł i winien dokonać podmiany pojazdu z wynajmowanego u powoda na zaproponowany przez pozwanego celem ograniczenia rozmiaru szkody, minimalizacji szkody i dochowania obowiązku współpracy z ubezpieczycielem.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwany wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości,
2. zmianę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu, stosownie do wyniku postępowania apelacyjnego,
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu w I i II instancji, według norm przepisanych.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zarzuty naruszenia prawa materialnego możliwe są do oceny po zweryfikowaniu prawidłowości ustaleń stanu faktycznego. Ustaleń tych sąd dokonuje na podstawie norm proceduralnych.

Odnosząc się do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych stwierdzić należy, że jest on zasadny wtedy, gdy sąd ustalił stan faktyczny w oderwaniu od zgromadzonych dowodów (tzw. błąd braku), jak i wtedy, gdy podstawą ustaleń faktycznych uczyniono wprawdzie wszystkie ujawnione w toku rozprawy dowody, lecz dokonano ich nieprawidłowej oceny z punktu widzenia zasad logiki, wskazań wiedzy czy doświadczenia życiowego (tzw. błąd dowolności). Zarzut ten jest zatem z istoty rzeczy powiązany z zarzutem naruszenia przepisów postępowania. Istotnym jest podczas formułowania zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych wskazanie konkretnych uchybień Sądu pierwszej instancji, albowiem rzeczą skarżącego nie jest przedstawienie własnej wersji wydarzeń, lecz wykazanie, iż to Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił fakty z punktu widzenia swobodnej oceny dowodów. Błąd w ustaleniach faktycznych jest skutkiem naruszenia przepisów postępowania, gdyż przeprowadzenie postępowania zgodnie ze wszystkimi zasadami i regułami procesu prowadzi do poprawnych (z punktu widzenia procesowego) ustaleń faktycznych. Takich uchybień

zaś w postępowaniu Sądu pierwszej instancji pozwany nie zdołał skutecznie wykazać. W sformułowanym zarzucie apelacyjnym jako datę wiadomości mailowej wskazano 28 maja 2019r., tymczasem zdarzenie, które spowodowało powstanie szkody w pojeździe marki A. R. 147 o nr rej. (...) miało miejsce w dniu 8 czerwca 2020r.

Jak już wcześniej wskazano ustaleń w zakresie stanu faktycznego sąd dokonuje na podstawie norm proceduralnych. Zatem w pierwszej kolejności należało się odnieść do podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Sąd odwoławczy, niezależnie od tego, czy prowadzi sam postępowanie dowodowe, czy jedynie weryfikuje ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji, ma obowiązek samodzielnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie. Jednakże - jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego - zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy, czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1 k.p.c. Należy zatem mieć na uwadze, że - co do zasady - Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych (por. przykładowo postanowienie z dnia 11 stycznia 2001r., I CKN 1072/99, Prok. i Pr. 2001 r., Nr 5, poz. 33, postanowienie z dnia 17 maja 2000r., I CKN 1114/99, nie publ., wyrok z dnia 14 stycznia 2000r., I CKN 1169/99, OSNC 2000r., nr 7-8, poz. 139). Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w treści zebranego w sprawie materiału dowodowego, a ocena dowodów przeprowadzona przez ten Sąd nie przekracza granic swobodnej oceny zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Dodać należy, że powódka zwracała się do ubezpieczyciela o przedstawienie szczegółowych warunków najmu, w szczególności przesłanie projektu umowy. W odpowiedzi pozwany nie przedstawił takiego projektu ani też nie wskazał wypożyczalni, która mogłaby zorganizować najem.

Nie zasługują także na uwzględnienie podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego.

W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 17 listopada 2011r. (III CZP 5/11, OSNC 2012, Nr 3, poz. 28, LEX nr 1011468), która otworzyła w szerokim zakresie możliwość domagania się zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego także przez osoby nie prowadzące działalności gospodarczej, Sąd Najwyższy już w tezie wyraźnie zastrzegł, że odpowiedzialność ubezpieczyciela obejmuje „celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego”. Rozwijając tę myśl w uzasadnieniu, wyjaśnił, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być kompensowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c.). W związku z tym zaznaczył też, że na dłużniku ciąży obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, „niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika”. Podkreślił wreszcie, że nie jest celowe nadmierne rozszerzanie odpowiedzialności odszkodowawczej i w konsekwencji - gwarancyjnej ubezpieczyciela, gdyż mogłoby to prowadzić do wzrostu składek ubezpieczeniowych. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za

„celowe i ekonomicznie uzasadnione”. W tym kontekście istotne znaczenie ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazd) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Jak zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17 (LEX nr 2340475), z uwagi na ciążący na ubezpieczycielu obowiązek szczególnej, podwyższonej staranności nie można też przypisać decydującego znaczenia czynnikowi w postaci szczególnego zaufania, jakie poszkodowany ma do kontrahenta, z którego usług chciałby skorzystać. Poniesienia wyższych kosztów nie uzasadnia również sama przez się prostota skorzystania z oferty najmu złożonej przez przedsiębiorcę prowadzącego warsztat naprawczy, w którym uszkodzony pojazd ma być naprawiany. Konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana.

Przepis art. 66 § 1 k.c. stanowi, że oświadczenie drugiej stronie woli zawarcia umowy stanowi ofertę, jeżeli określa istotne postanowienia tej umowy. Propozycji pozwanego dotyczącej możliwości bezpłatnej organizacji pojazdu zastępczego za pośrednictwem wypożyczalni współpracującej z pozwanym nie można uznać za ofertę w świetle art. 66 k.c. Pozwany ubezpieczyciel nie prowadzi działalności w zakresie najmu pojazdów zastępczych. Ofertę zawarcia umowy może złożyć jedynie podmiot, który zamierza zawrzeć umowę. Zatem ubezpieczyciel nie może przedstawiać oferty zawarcia umowy skoro stroną umowy najmu ma być zupełnie inny podmiot. Rola pozwanego mogła polegać jedynie na pośredniczeniu pomiędzy poszkodowanym a asystorem. Dopiero zatem po skontaktowaniu się poszkodowanego z tym podmiotem może dojść do sprecyzowania warunków, na jakich poszkodowany może uzyskać pojazd zastępczy, a zatem do uzgodnienia warunków przedmiotowo istotnych umowy najmu. W dniu 12 czerwca 2020r. powódka zwróciła się do pozwanego o przesłanie projektu umowy oraz szczegółowych warunków najmu pojazdu zastępczego. W odpowiedzi na powyższą wiadomość pozwany przedstawił jedynie ogólne warunki najmu pojazdu zastępczego, jednakże odmówił przedstawienia umowy z współpracującą firmą w zakresie najmu, powyższe uzasadniając tajemnicą przedsiębiorstwa. Propozycja złożona poszkodowanemu powinna być na tyle konkretna aby pozwoliła na podjęcie decyzji o skorzystaniu z niej. Taka sytuacja nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie. Zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów art. 354 § 2 k.c., art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 16 i 17 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych nie zasługiwał na uwzględnienie. Działania powódki nie doprowadziły do zwiększenia rozmiaru szkody. Sąd pierwszej instancji prawidłowo wskazał, że poszkodowany może dowolnie wybrać spośród ofert podmiot, który oferuje najdogodniejsze dla niego warunki. Koszty najmu pojazdu zastępczego są tylko jednym z elementów mających wpływ na wybór oferty. Natomiast jeśli stawka mieści się w granicach stawek zwykle oferowanych na rynku, a taka sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, to poszkodowanemu należy się odszkodowanie wyliczone w oparciu o tę stawkę.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, to jest - iż zarzuty naruszenia prawa procesowego okazały się chybione, zaś sąd odwoławczy nie stwierdził naruszeń prawa materialnego należało apelację pozwanego jako bezzasadną oddalić, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c. w punkcie pierwszym sentencji.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., przyjmując, że pozwany jako przegrywający sprawę w całości powinien

zwrócić powódce całość poniesionych przez nią kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 450 zł ustalone zgodnie z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018.265).

SSO Katarzyna Banko